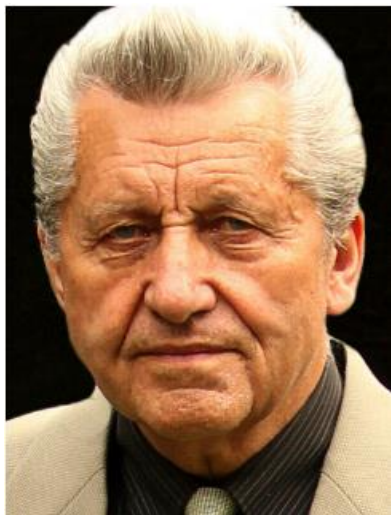

František Šlachta

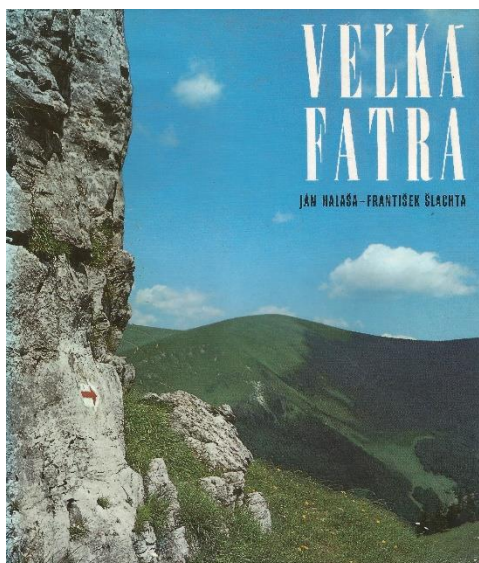
* 13. august 1931 Ružomberok

+ 24. júl 2020 Ružomberok

Medzi ružomberských turistov známych nielen na Slovensku patrí člen Horskej služby vo Veľkej Fatre, krajinársky a horský fotograf, dokumentarista, autor a spoluautor viacerých obrazových publikácií, pohľadníc a propagačných materiálov, publicista František Šlachta. To, že ho Ing. Radislav Kendera nazval legendou ružomberskej, slovenskej

a československej fotografie, je veľmi výstižné. Povoláním bol stavbár a projektant z oblasti papierenského priemyslu. Menej známe je, že prešiel systémom tzv. pomocných technických prác, pretože sa nikdy nevzdal svojho katolíckeho zmýšľania. Jeho meno je spojené predovšetkým s históriou časopisu Krásy Slovenska. Prvé fotografie mu uverejnili už v roku 1957, sám autor zráta, že za 47 rokov ich bolo v len v tomto časopise publikovaných neuveriteľných 721. Z toho bolo 73 veľkých, dvojstranových a 90 farebných titulných strán. V roku 1959 vyhral prvú cenu v celoštátnej súťaži turistickej fotografie (zimná panoráma Malina Brda), tento úspech zopakoval o rok neskôr (panoráma Veľkej Fatry z Rakytova). Okrem publikovania fotografií v Krásach Slovenska sa objavili jeho snímky na mnohých výstavách a v mnohých knihách a publikáciách. Šlachta spolupracoval najčastejšie s vydavateľstvom Osveta v Martine. Menej často s inými nakladateľstvami ako boli ŠTN Bratislava, Obzor Bratislava, SSV Banská Bystrica, Šport Bratislava atď.. František Šlachta je pochovaný v Ružomberku.

Šlachtove kvalitné fotografie sa začali objavovať v slovenských obrazových publikáciách od roku 1955. S Jánom Halašom spolupracoval na troch obrazových publikáciách **Veľká Fatra** (vydania v rokoch 1968, 1975 a 1981). V rôznych prameňoch udáva sám Šlachta, že vydania boli 4, treba uviesť, že 1. vydanie robil len Halaša a Šlachta tam ešte žiadne fotografie nemal. Titulná strana tejto prvej Šlachtovej knihy spestruje tieto texty. Do Kukačkovej knihy s čiernobielymi fotografiami a názvom **Nízke Tatry** (tri vydania v rokoch 1962, 1965 a 1968) sa dostalo 20 jeho fotografií. František Šlachta bol aj pritom, keď Kukačka pripravil novú obrazovú publikáciu **Nízke Tatry** s výlučne farebnými fotografiami.

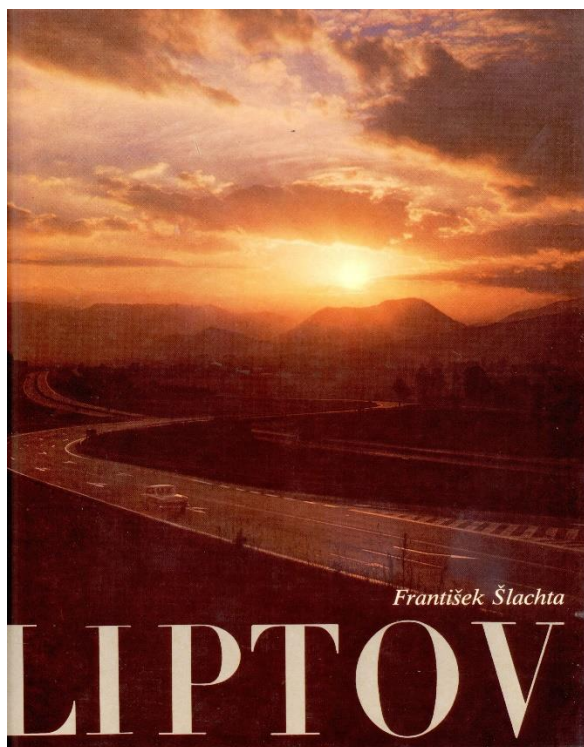
Táto kniha vyšla potom štyrikrát (1972, 1974, 1978 a 1983). František Šlachta mal v nich vždy 29 fotografií. Viaceré zdroje hovoria, že týchto „farebných vydaní“ bolo 5, ani to však nie je pravda.

Fotografie sú i v publikácii **Ružomberok 1945 – 1960**, v knihe **O záchrane v horách** z roku 1962, ale identifikovať sa nedajú. Má tiež fotografie v sprievodcovi **Nízke Tatry západ** č. 48a (10 snímok) a **východ** č. 48b (7 snímok) od Z. Hochmutha z rokov 1965 a 1966, tiež na obálkach nemeckých turistických sprievodcov **Niedere Tatra**. V roku 1968 vyšiel trojzväzkový sprievodca **Slovenské rudohorie**. Vo zväzku č. 51/a (západ, autor Ing.V. Pánik a kol.) sú snímky aj od F. Šlachtu, ale nedajú sa presne identifikovať. Zväzok č. 51/b (**stredná časť**) napísal Z. Hochmuth s kolektívom. Všetky fotografie v tejto knihe sú od F.Šlachtu, je ich osem. Do knihy **Východisko Ružomberok** (autor Z. Hochmuth, vyšla v roku 1968), dodal Šlachta všetky fotografie. V roku 1969 vyšlo významné dielo o Ružomberku, bola to známa **Historicko-vlastivedná monografia Ružomberok**. Knihu zostavil Zdenko Hochmuth s kolektívom: E. Kufčák, F. Šlachta a V. Uhlár. Na to, že F. Šlachta je uvedený ako člen kolektívu, ktorý knihu tvoril, sa často zabúda, on sám ju spomína málo. Pritom podstatná časť fotografií v knihe aj jej obrazovej prílohy vznikla v Šlachtových fotoaparátoch. V knihe má viac ako 60 snímok, prevažne sú to čiernobiely fotografie. V tejto knihe sa prezentuje aj snímkami architektúry. V roku 1970 vyšla malá knižočka Tibora Sásika: **Souvenir z Tatier**, ktorá slúžila na propagáciu našich hôr. Bolo v nej 77 len čiernobielych fotografií od celkove 35 známych a renomovaných autorov. Nás teší, že medzi nimi sa nestratil ani F. Šlachta, v knižočke sú i jeho 4 snímky. Dokazujú, že vo svojej tvorbe čerpal námety aj z Vysokých Tatier.

V roku 1970 vydalo Stredoslovenské vydavateľstvo v Banskej Bystrici obrazovú publikáciu s názvom **Stredné Slovensko**. Knihu zostavil kolektív autorov pod vedením redaktora Petra Benického. V knihe s krátkym textom je 174 prevažne čiernobielych fotografií a medzi 29. autormi je aj náš F. Šlachta, v zozname fotografií mu patrí suverénne 1. miesto. V knihe publikoval až 53 snímok, je to 30,5 %. Druhý v poradí je s odstupom fotograf P. Styk s počtom uverejnených snímok 21 (12,1%). Špecialitou tejto knihy sú veľké, až trojstranové panorámy. Na jednej z nich je veľká panoráma Ružomberka, v publikáciách zrejme doteraz najväčšia. Všetky zhotovil Šlachta. Postupom času sa na trhu objavili nové vydania kníh s rovnakým názvom. Knihu Stredné Slovensko vydal napríklad Otakar Nehera v roku 1980 (Osveta Martin), táto však vyšla už bez Šlachtovej účasti.

V roku 1973 vyšiel stručný turistický sprievodca od Zdenka Hochmutha **Málinô**. Na titulnú stranu knižočky sa dostala Šlachtova farebná fotografia Predných Halín (mimočodom jediná fotografia v knižke). Málokto však vie, že celú prácu lektoroval fotograf F. Šlachta. Táto spolupráca bola pre Šlachtu ocenením aj jeho turistických kvalít a znalostí o okolí mesta.

Do knihy **Liptov** z roku 1975 písal texty Emil Kufčák, prevažnú väčšinu fotografií dodal Šlachta. Obaja sú uvedení ako autori knihy, z nich Šlachta ako prvý. Kniha bola ladená politicky k 30. výročiu skončenia 2. svetovej vojny. Druhý **Liptov** z roku 1981 nie je jej 2. vydaním, je to celkom iná kniha. Kniha o Liptovskej kotline a ľuďoch čo v nej žijú. Má 200 strán, z toho tvoria približne štvrtinu farebné fotografie. Autorom je už len František Šlachta, podľa neho to bol dar vydavateľstva Osveta Martin k jeho 50. narodeninám.

Texty v knihe napísal Z. Hochmuth. Tento druhý Liptov je prvou samostatnou Šlachtovou knihou. Recenzia knihy v Krásach Slovenska 3/1982 bola veľmi priaznivá. Do knihy **Ružomberok, 30 slobodných rokov** (Hochmuth – Brtoš, 1975) bolo zaradených 34 čiernobielych záberov, ich autormi boli F. Šlachta a Jozef Petráš mladší, presnejšie údaje nie sú známe.

V roku 1975 vyšla kniha **Slovensko**, vydalo ju vydavateľstvo Osveta Martin. Je to obrazová publikácia veľkého formátu, obsahuje 263 farebných fotografií na kvalitnom kriedovom papieri. Úvod v duchu vtedajšej štátnej ideológie napísal predseda vlády SSR Peter Colotka. Medzi autormi fotografií, ktorých je 46, figuruje aj Ružomberčan F. Šlachta. Autori

konkrétnych záberov v knihe uvedení nie sú, preto môžeme len odhadovať, že Šlachtove sú tie, ktoré sa týkajú mesta samotného a jeho okolia. Ružomberok reprezentuje jeho panoráma z Čebraťa, jeho okolie zriedkavá panoráma Liskovej, krásny záber z hradu Likava pred rekonštrukciou, lyžiarske stredisko Malinné s Halinami (tu ešte v tvare Malinô), kaštieľ v Liptovskej Štiavnici a niektoré iné. To, že do tohto reprezentatívneho výberu bol zaradený Ružomberok s okolím, bolo veľkým úspechom mesta. Rovnako veľkým úspechom bolo to, že meno Františka Šlachtu sa ocitlo medzi takými velikánmi ako K. Plicka, E. Plicková, Ľ. Absolon, J. Halaša či V. Košťál ! Napriek vysokému nákladu kniha bola vydaná znova už v roku 1977 a v roku 1983 sa predávalo už jej 3. vydanie. Šlachta uvádza v jednom materiály, že vydání bolo až 5, v katalógoch našich najväčších knižníc sa našli ale iba 3.

V roku 1981 vyšiel turistický sprievodca **Západné Tatry** od Z. Hochmutha s kolektívom. Hochmuth zaradil do sprievodcu aj 22 čiernobielych fotografií, všetky sú od Františka Šlachtu. Naviac, Šlachtova farebná snímka sa dostala aj na obálku knihy. V roku 1987 sa dostalo na trh druhé vydanie tohto sprievodcu. Na rozdiel od prvého, v knihe nie sú žiadne fotografie, na obálku knihy sa dostal záber iného fotografa.

Vydavateľstvo Osveta vydalo v roku 1992 druhú Šlachtovu samostatnú knihu s názvom **Ružomberok**. Krásna obrazová publikácia o meste a jeho okolí na kvalitnom kriedovom papieri je zatiaľ najlepšou prácou tohto druhu. Úvod napísal Ing. Radislav Kendera. Kniha má 168 fotografií, z mnohých námetov vynikajú typické Šlachtove panorámy. Päť čiernobielych fotografií je aj v knihe **Ružomberok, prechádzky po kultúrnych pamiatkach**, ktorú napísal R. Kendera, kniha vyšla v roku 1993 (najviac ich má v knihe F. Dejčík). V roku 2015 vydal Fotoklub Ružomberok výbornú, reprezentačnú obrazovú publikáciu pri 90. výročí svojho založenia s názvom **Liptov objektívom**. Je dielom najvýznamnejších liptovských fotografov (v knihe je ich 40) a básnikov (je ich 11).

Medzi nimi nemôže chýbať ani František Šlachta. V knihe sa predstavil ôsmymi fotografiami. Okrem Šlachtu má v knihe 4 fotografie aj turista a známy fotograf z Ružomberka František Dejčík.

Špecifickou stránkou Šlachtovej tvorby bola priemyselná fotografia, ktorou sa prezentoval najvýraznejšie v dvoch publikáciách z oblasti papierenského priemyslu v Ružomberku. Prvá z nich vyšla v roku 1982 vo vydavateľstve Osveta. Má názov **Celulózovo – papierenský kombinát Ružomberok**. Všetky, výlučne farebné fotografie do knihy (je ich 87), pripravil len František Šlachta.

V roku 1991 bola vydaná kniha **Papiereň Ružomberok**, ktorú zostavil S. Bašnák. Kniha je venovaná veľkej investícii v SCP Ružomberok, a to dodávke a postaveniu papierenského stroja č. 8 od rakúskej firmy VOITH v celkom novom objekte. Kniha má dvojazyčnú textovú časť a fotografickú časť so slovenským a nemeckým popisom záberov. Až na 4 výnimky, všetky fotografie sú Šlachtove, ich autor ukázal, že tak ako v krajine a v prírode, sa rovnako dobre vyzná aj vo fotografovaní priemyslu a techniky.

Niekoľko desaťročí propagoval František

Šlachta mesto Ružomberok a Liptov v mnohých propagačných brožúrach, letákoch a pohľadniciach. Niektoré z týchto materiálov boli rozsahom veľké, takže mali už charakter menšej publikácie. Takým materiálom bolo napríklad vydanie brožúry A. Lutonského: Poznaj a chráň doliny Liptova z roku 1978. (12 fotografií). Šlachta spolupracoval s bývalým Vládnym výborom pre cestovný ruch, tým sa podieľal na propagácii Slovenska i v zahraničí. Samostatnou a veľkou kapitolou v Šlachtovej tvorbe sú pohľadnice mesta, Liptova a pohorí, ktoré región obklopujú.

Spracoval: Ing. Jozef Hýroš

Pramene:

Jozef Hýroš: História turistiky v Ružomberku, 2019